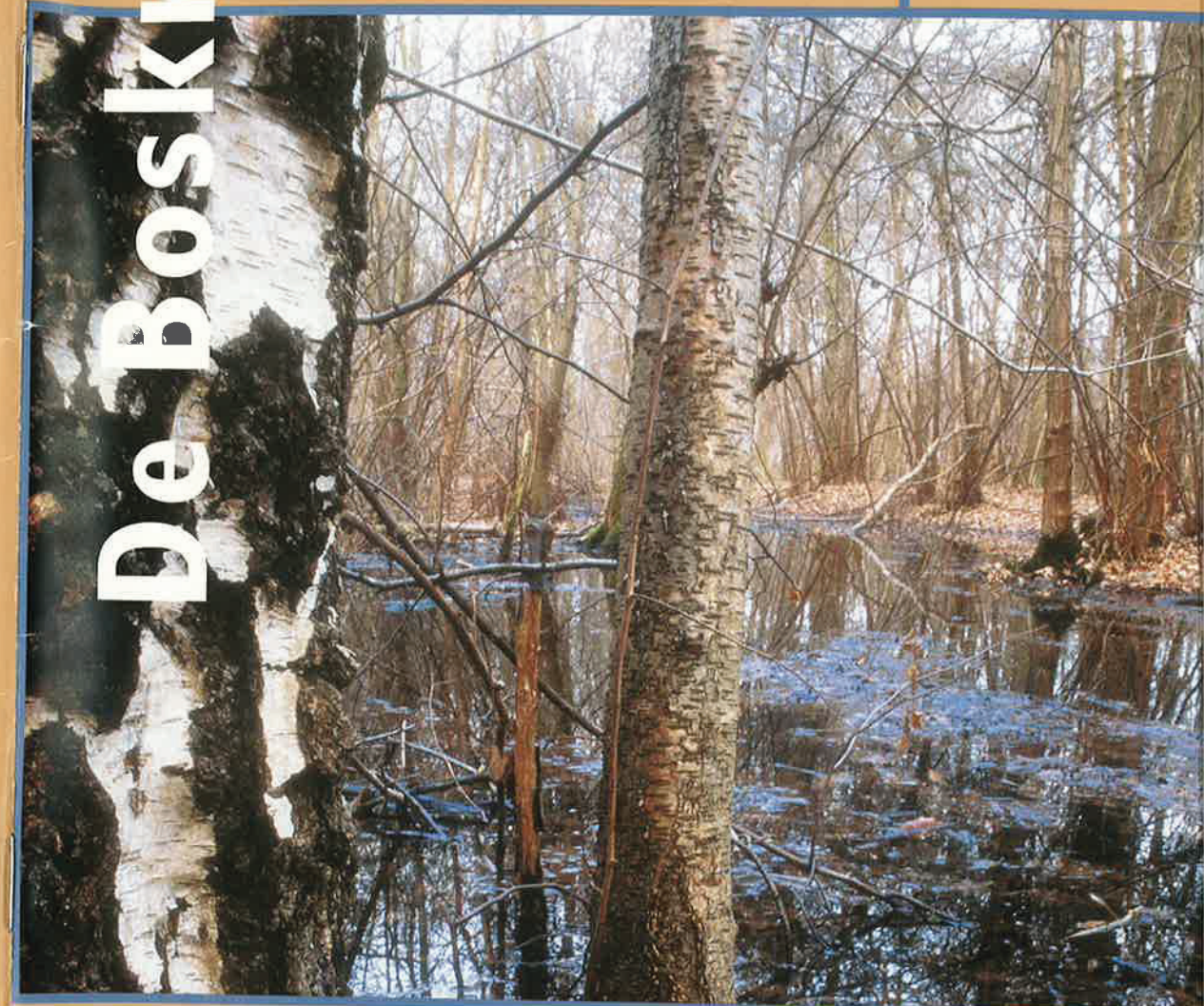

De Boskrant

Versijnt vijfmaal per jaar in: feb., april, juni, sept. en dec. • 33de jaargang nr. 4
Afgiftekantoor: Gent X • Erkenning: P303157

**Mededelingsblad van
Vereniging voor Bos in Vlaanderen**

september 2003

VBV
Mededelingsblad van 'Vereniging voor Bos in Vlaanderen'

Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode
tel.: 09 264 90 50 fax: 09 264 90 92 e-mail: info@vbu.be webpagina: www.vbv.be
tweemaandelijks tijdschrift – verschijnt 5 maal per jaar
september • 33ste jaargang nr. 4
ISSN 0773 137 X • Afgiftekantoor: Gent X

Werken mee aan dit nummer
Griet Buyse, Jasse Cnudde, Johnny Cornelis, Bert De Somviele, Vera Dua, Dirk Forret, Guy Geudens, Katrijn Gijssels, Gwenda Vandersteene, Peter Van Gossum

Eindredactie
Griet Beckers, Dries Gorissen, Katrin Goyvaerts, Inge Serbruyns, Geert Van Kerckhove.

Artikels en berichten
Artikels en berichten kunnen steeds toegezonden worden naar het adres van de vbv. Zij zullen voor publicatie aan de redactieraad worden voorgelegd. Gedeeltelijke of gehele overname is steeds toegelaten mits bronvermelding.

Bijdrage
Lidgeld + Boskrant: € 15,00
Lidgeld + Boskrant + Bosrevue: € 20,00
Lidgeld student (Boskrant): € 9,00
Lidgeld student (Boskrant + Bosrevue): € 12,00

Te storten op rekening 448-3605351-56 met vermelding 'Lidgeld vbv 2003'

Gedrukt op chloorvrij gebleekt kringlooppapier

Foto voorpagina: Bosbeeld
© VBV/ Bernard Van Elegem

Editoriaal	01
Boomsymboliek bij de Asmat	02
Uit de vereniging	07
CO2-bos	07
Hoppebos	08
20 km Brussel en Gentse Feesten	09
Media-actie	10
Bosuitbreidingsstudie Meetjesland	11
Verken het Bos	15
Duinbossen van De Panne	15
Uit de vereniging	19
VBV najaarsexcursie Bulskampveld	19
Pro Silva najaarsexcursie	20
Week van het bos	21
Eikenproject 2003	22
Kinderhoekje	25
Brecht de Specht	25
Bosbeleid	26
Uit de vereniging	28
VBV infostand	28
VBV Studiedag WG Recreatie	30
Sectornieuws: excursie en studiedagen	31

De door U meegedeelde en op het verzendetiket afgedrukte persoonsgegevens, werden opgeslagen in een bestand dat beheerd wordt door onze vereniging. Ze worden uitsluitend gebruikt voor verzending van onze tijdschriften, documentatie en informatie m.b.t. onze vereniging. U heeft recht op inzage van uw persoonlijke gegevens en kunt hiervan altijd verbetering vragen. Bij het openbaar register kan altijd aanvullende informatie worden bekomen.

wet van 8/12/92
ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer

25 JAAR WEEK VAN HET BOS

Dit jaar vieren we de 25ste editie van de "Week van het Bos". Het ideale moment om even te reflecteren over het ontstaan, de bedoeling en de meerwaarde van dit jaarlijks terugkerend bosevenement.

Bij de start van deze feesteditie is het belangrijk om even stil te staan bij de basisgedachte van de VBV, 25 jaar geleden. De VBV stond toen immers reeds voor een aantal duidelijke en ambitieuze basiseisen: het behoud en de bescherming van het Vlaamse bos, de uitbreiding van het bospatrimonium en een verantwoord beheer en een passend gebruik van het bos in Vlaanderen. In die jaren groeide de overtuiging dat deze doelstellingen enkel konden worden gerealiseerd wanneer niet alleen een handvol bos-insiders, maar ook een ruimer publiek, deze legitieme eisen zou steunen.

Dus een publieksevenement was nodig om zoveel mogelijk mensen in contact te brengen met het bos! Voor de initiatiefnemers van de Week van het Bos, met name de VBV en het toenmalig Bestuur van Waters en Bossen, was de doelstelling van bij de aanvang duidelijk: het maatschappelijk draagvlak voor het bos in Vlaanderen vergroten en zorgen voor meer betrokkenheid van de bevolking bij alles wat te maken heeft met het bosbeleid.

En de initiatiefnemers zagen het van in het begin vrij groot: geen bossendag, maar een ganse week waarin het bos in Vlaanderen temidden van de belangstelling staat. Waarbij iedereen het bos in kan, waar alle aspecten van het bosbeleid kunnen worden bediscussieerd en uitgelegd.

Van bij de aanvang werd veel aandacht besteed aan het bereiken van een jong publiek: scholen, jeugdverenigingen, jongerengroeperingen, ... Wanneer jongeren overtuigd raken dat het bos in Vlaanderen van onschatbare waarde is, dan is dit meteen een investering in het draagvlak van de toekomst. Dat dit elk jaar weer een enorm succes werd, is te danken aan de enorme inzet van velen om alles in goede banen te leiden: ambtenaren, boswachters, leden en medewerkers van de VBV, iedereen is er telkens weer met volle energie tegenaan gegaan.

En het heeft verdomd goed gewerkt!
Elk jaar opnieuw vinden duizenden de weg naar het bos. Bijna elke Vlaming heeft via de Week van het Bos ooit wel eens iets opgevangen over het bos in Vlaanderen. De resultaten zijn er: het is niet zomaar dat een thema als bosuitbreiding vandaag hoog op de politieke agenda staat, dat het kappen van het bos algemene verontwaardiging opwekt bij de bevolking en dat jongeren zelfs het wapen van een bezetting gebruiken om de vernietiging van een bos te beletten.

Daaruit kan men alleen maar concluderen dat de vroegere initiatiefnemers overschot van gelijk hadden: door te investeren in het maatschappelijk draagvlak worden de mensen zich meer bewust van het belang van het bos en is er meer kans dat we onze basisdoelstelling halen, met name het bos in Vlaanderen de plek geven die het verdient.
Dus ik zou zeggen: laten we er samen nog 25 jaar Week van het Bos bij doen!!!

Vera DUA
Vlaams parlements lid
Voormalig Minister van Leefmilieu en Landbouw

Het bosbeleid: de nieuwtjes in een notedop!

Op 27 juni 2003 keurde de Vlaamse regering vier nieuwe uitvoeringsbesluiten goed die aansluiten bij het vernieuwde Bosdecreet van 1999. De overheid wil via deze maatregelen zowel openbare als privé-boseigenaars ondersteunen om de multifunctionele rol van het bos te versterken. Dit kadert binnen de doelstellingen van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN): een netwerk van waardevolle en kwetsbare natuurgebieden, bedoeld om de natuur en open ruimte in Vlaanderen beter te beschermen en te ontwikkelen.

De uitvoeringsbesluiten

1. Het eerste besluit legt de **criteria duurzaam bosbeheer** vast, waar het beheer van alle bossen (openbaar en privé) gelegen binnen het VEN dienen aan te voldoen. Deze criteria vormen een richtlijn voor de eigenaar inzake een duurzaam beheer van zijn bos. De eigenaar vertaalt dit naar zijn eigen situatie in een uitgebreid beheerplan, waarvoor hij subsidies kan krijgen. Het uitgebreid beheerplan is verplicht voor alle bouseigenaars die in het VEN gelegen zijn met een oppervlakte van meer dan 5 ha.

2. De opmaak van **het beheerplan** wordt vastgelegd in een tweede besluit. Naast het uitgebreid beheerplan is er immers ook het beperkt beheerplan, dat verplicht is voor privé-bouseigenaars met meer dan 5 ha buiten het VEN. Het beheerplan legt de verschillende economische, ecologische, sociale, educatieve, milieubeschermde en wetenschappelijke doelstellingen van het bos vast. En het somt alle werkzaamheden op, nodig om deze doelstellingen te realiseren over een periode van 20 jaar. Het beheerplan kan men als individu, maar ook samen met anderen (bv met een bosgroep) opstellen.

3. Het derde uitvoeringsbesluit regelt de nieuwe **subsidieregelingen** en behelst volgende onderwerpen:

- **Subsidie voor bebossen en herbebossen:** voorwaarde is het aanplanten van inheemse boomsoorten op minstens 0,5 ha. De basissubsidie varieert van € 1.500 tot € 3.200, afhankelijk van de boomsoort.
- **Subsidie voor openstellen:** in regel zijn alle bossen toegankelijk op de paden, maar privé-eigenaars mogen hun bos ontoegankelijk verklaren. Deze subsidie wil de eigenaars motiveren en de extra onkosten voor het openstellen van het bos helpen dekken. De jaarlijkse subsidie bedraagt € 2 per meter opengestelde weg, met een maximum van € 50 per ha.
- **Subsidie voor opmaak van een uitgebreid beheerplan** is bedoeld om de kosten voor het opmaken van het beheerplan te financieren. Het basisbedrag bedraagt een € 200 per hectare, en kan hoger zijn voor gezamenlijke beheerplannen.
- **Subsidie voor de bevordering van de ecologische functie** is een extraatje voor eigenaars die reeds een uitgebreid beheerplan hebben volgens de criteria duurzaam bosbeheer en een extra inspanning doen inzake de ecologische functie (bv. het natuur-

beheer op open plekken, beheer volgens bosnatuurdoeltypes, ...). Het bedrag kan variëren van 50 tot € 125 per ha.

4. Het vierde besluit regelt de erkenning en subsidiëring van de **bosgroepen**. De bosgroep is een duurzaam samenwerkingsverband tussen meerdere eigenaars en beheerders en wordt geleid door een coördinator. Meer info over de bosgroepen kon je in vorige edities van de Boskrant lezen.

Meer informatie is verzameld in de verschillende brochures:

"Duurzaam bosbeheer: bossen worden blijvers", "Nieuwe subsidies voor bosbeheerders" en "Het beperkt bosbeheerplan" deze kunnen worden aangevraagd bij Afdeling Bos & Groen op 02/553.72.18 of bij ingrid.debraekeleer@lin.vlaanderen.be

Europese regeling

Naast de evoluties op Vlaams niveau is binnen het kader van het Europese landbouwbeleid een vernieuwde regeling rond het bebossen van landbouwgronden uitgewerkt. Deze regel is een vervolg op de vroegere 2080/92

regeling. Iedereen die landbouwgrond bezit of pacht komt voor de subsidie in aanmerking, zowel particulieren als openbare besturen. De te bebossen oppervlakte moet minstens 5 ha bedragen en de aanplant moet minstens 25 jaar als bos behouden blijven, een uitzondering geldt hier voor populier.

Het subsidiebedrag steunt op drie grote pijlers:

- het bedrag voor het aanplanten (ook inzaaien of natuurlijke verjonging) is afhankelijk van de boomsoort
- de onderhoudssubsidie is bedoeld om tijdens de eerste vijf jaar de kosten voor onderhoud te dekken en kan enkel worden aangevraagd door privé-personen.
- de inkomenscompensatie is verhoogd in vergelijking met de vorige regeling, en ook niet landbouwers kunnen nu ook genieten van een weliswaar kleinere compensatie.

De brochure "Meer subsidies voor de bebossing van landbouwgronden", kan men aanvragen bij Afdeling Bos & Groen bij Sandra.nijs@lin.vlaanderen.be of op tel 02/553.82.14

Uitgebreide informatie over deze nieuwe uitvoeringsbesluiten kan je lezen in de volgende Bosrevue van december!

De VBV-stelt zich voor, ook bij u in de buurt!!

Nog te veel mensen in Vlaanderen fronsen de wenkbrauwen bij het horen van de 'VBV' en weten niet waar we voor staan. Daar willen we iets aan veranderen!

Zo groeide de idee om een rondtrekkende stand te maken waar men alle info over de VBV kan vinden. En de idee werd werkelijkheid: de infostand "VBV, bos doet leven"! De stand bestaat uit vijf kleurrijke panelen met informatie omtrent de acties, de werking, het nut en de rol van de VBV. Met "VBV, bos doet leven" wil de vereniging de Ronde van Vlaan-

deren starten. In de komende maanden en jaren mag u onze VBV-stand verwachten in uw buurt. VBV wil meer naar buiten treden, wil meer in de picture komen, wil dat u en uw kennissen de VBV leren kennen zoals ze echt zijn: een dynamische vereniging. Niet verlegen om een actie voor meer bos in Vlaanderen.

Ons doel is de infostandjes continue in Vlaanderen te laten rondtoeren. Op dit moment (de inkt is nauwelijks droog) hebben we reeds 2 reservaties: in Bree en in Essen; met dank aan Danny Daelemans en Inge Ketels voor hun "faciliterende" rol.

Vereniging voor Bos in Vlaanderen

Bossen zijn ...

- ... jaarlijks **verdwijnt** een bosgebied zo groot als 3 x België
- ... in Vlaanderen **verdwijnt** nog steeds meer bos dan er bijkomt
- ... er zijn nog honderden Lappersfortbossen in Vlaanderen: **niet erkend** als bosgebied en dus bedreigd met kapping
- ... **verzuring door luchtvervuiling** verzwakt onze bossen
- ... onze bossen zijn al te vaak **niet toegankelijk**
- ... onze bossen zijn klein en versnipperd en dus **zeer kwetsbaar**

... bedreigd

VBV bos doet leven

Vereniging voor Bos in Vlaanderen

VBV-vrijwilligers werken samen ...

- Werkgroep Recreatie**
Wat is de rol van de recreatie in het bos? Hoe kan het bos een plek worden waar we ons kunnen ontspannen en waar we ons kunnen ontwikkelen?
- Werkgroep Natuurhistorie**
Wat is de rol van de natuurhistorie in het bos? Hoe kan het bos een plek worden waar we ons kunnen ontwikkelen en waar we ons kunnen ontwikkelen?
- Werkgroep Actie**
Wat is de rol van de actie in het bos? Hoe kan het bos een plek worden waar we ons kunnen ontwikkelen en waar we ons kunnen ontwikkelen?
- Werkgroep Samenleving**
Wat is de rol van de samenleving in het bos? Hoe kan het bos een plek worden waar we ons kunnen ontwikkelen en waar we ons kunnen ontwikkelen?
- Werkgroep Pro Silva**
Wat is de rol van de pro Silva in het bos? Hoe kan het bos een plek worden waar we ons kunnen ontwikkelen en waar we ons kunnen ontwikkelen?

VBV bos doet leven

Maar ook u kan de VBV-infostand reserveren voor de bibliotheek, het bosmuseum, het infohoekje, de taverne aan de rand van het bos, ... VBV beschikt over 5 voorstelingsstanden om uit te lenen. Meer informatie kan je opvragen op het VBV-secretariaat (tel: 09/264 90 50) of bij Jasse Cnudde (jasse.cnudde@vbv.be).

Alvast een korte impressie van onze posters. Samenstelling en uitwerking gebeurde door Bert De Somviele (vaste kracht bij VBV) en Steven Sioen (kersverse VBV-vrijwilliger). Een prachtig resultaat, dat mag gezegd!

Wilt u ook meer bos? Wilt u ook dat de huidige bossen beter beschermd worden? Vindt u ook dat VBV daarin de goede partner is? Help ons mee en reserveer vandaag nog de VBV-stand!

www.vbv.be

VBV bos doet leven

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen...

VBV bos doet leven

Vereniging voor Bos in Vlaanderen

Bossen zijn ...

- ... onze **groene longen**
- ... onze **waterfilters**
- ... de **stoel** waarop we zitten
- ... onze **medicijnen**, vandaag en morgen
- ... onze **stofmaskers**
- ... de **krant** die we lezen
- ... de bewakers van de **stille**
- ... **bron van leven**

... zo mooi

VBV bos doet leven

Aankondiging studiedag VBV Werkgroep recreatie

De werkgroep recreatie werkt dit en volgend jaar rond de toegankelijkheid van bos- en natuurgebieden voor mensen met een beperkte mobiliteit zoals rolstoelgebruikers, slechtzienden en blinden. 2003 is immers uitgeroepen tot het Europees Jaar van mensen met een handicap.

Op **vrijdag 28 november 2003** organiseren we een studiedag om deze thematiek te bespreken. Vanuit de werkgroep wensen we mensen samen te brengen die enerzijds met het beheer van bos-, natuur-, en parkgebieden bezig zijn en anderzijds personen die ervaring hebben met de moeilijkheden en de verwachtingen van mensen met een beperkte mobiliteit. Beheerders van gebieden, mensen met een beperkte mobiliteit, verenigingen die met deze problematiek geconfronteerd worden, willen we dan ook samen rond tafel brengen.

Plaats: Moerkensheide, Nieuwstraat 78, 9840 De Pinte
Aanvang: 9u00
Programma: zie www.vbv.be

Bent u geïnteresseerd?
 Geef dan alvast een seintje aan
Griet.Buyse@vbv.be of 09/264 90 50,
 dan sturen wij u een uitnodiging op.

Discussiewandeling 'toegankelijkheid van bossen' in domein Averegten

De Averegten is een gevarieerd wandelbos van 80 hectare. Hier wordt gewerkt aan een betere toegankelijkheid, ook voor personen met een beperkte mobiliteit. De Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw (VBV) organiseert hier op **zaterdag 27 september** in samenwerking met de plaatselijke beheerders een **discussiewandeling** over de toegankelijkheid van bossen voor mensen met een beperkte mobiliteit. Het is de bedoeling om op het terrein enkele positieve en negatieve punten van (on)toegankelijkheid van groengebieden te ervaren en te bespreken.

De VBV wil gedurende dit en volgend jaar werk maken van een betere toegankelijkheid van bosgebieden en van betere contac-

ten tussen de bossector en de organisaties van mensen met een handicap. Op 28 november 2003 zal over dit thema ook een studiedag doorgaan.

Geïnteresseerd?

We geven je graag meer info:
 bel 09/264.90.57 (Griet Buyse, Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw) of mail info@vbv.be.

Afspraak

Zaterdag 27 september 2003 van 14u30 tot 17u in het Provinciaal Domein Averegten, Boonmarkt, 2220 Heist-op-den-Berg. (De toiletten zijn aangepast voor rolwagens)

VBV acties tussen mei en juli

Nee, nee : we zaten niet stil.. De VBV en zijn vrijwilligers waren de laatste maanden in diverse hoeken van Vlaanderen actief. Hier volgt een impressie van enkele (niet alle) acties of activiteiten die we tussen mei en juli hebben gedaan.

**VBV en Regionale Milieuzorg (RMZ):
 samen werken aan CO2-bossen
 - officiële openstelling op 9 mei**

Noah Janssen, bij VBV actief rond dit project, geeft tekst en uitleg.

In Limburg zoekt VBV gronden om te bebossen. Geld voor dit project krijgen we van onze partner in business, Regionale Milieuzorg. Deze laatste beseft dat bossen niet alleen leuk en aangenaam zijn, ze hebben ook een vitale functie voor onze planeet : bossen slaan namelijk CO₂, verantwoordelijk voor het broeikas-effect, op en weten dit CO₂ te neutralise-

ren. Dit samenwerkingsverband tussen RMZ en VBV heet dan ook toepasselijk "CO₂-bos-senproject".

Op 9 mei was het zover: het Luciebos in Houthalen, 14 hectare groot, werd plechtig geopend. Het Luciebos is meteen het derde CO₂-bos. En een vierde is al in zicht.

Illegaal storten in het Hoppebos : ook VBV reageert - 5 juli

Eind mei: de Lappersforters bezetten het Hoppebos, in de deelgemeente La Houpe (Flobecq). Ze nemen hun optrek in het gemeentebos van La Houpe.

Zaterdag 5 juli : ludieke optocht tegen de ontruiming en tegen het illegaal storten in La Houpe. VBV was medeorganisator van deze optocht. Familiaal, ludiek maar ook betrokken. In totaal waren we met meer dan 500 mensen.

's Morgens vroeg, dinsdag 1 juli : het bos wordt ontruimd. Vijftien bezetters tegenover 150 politiemensen. Een helikopter bewaakt de "bewegingen"

Het dossier van het Hoppebos is luguber : het gaat over het illegaal storten in het bos, over een lakse overheid en het gaat ook over intimidatie. Vorig jaar werd een VRT-journalist met de hamer bewerkt. Maar ook de bosbezetters weten van meespreken. 's Nachts kwamen vaak motorcrossers even in het bos rondrijden. Een bos bezetten, het is een stresserende zaak.

VBV op grote manifestaties

VBV werkt aan een grotere naambekendheid. Ziehier enkele moedige mensen die meeliepen tijdens de 20 km van Brussel. Met VBV t-shirt natuurlijk. Ze haalden allemaal de streep, op zich al een verdienste. Ook op de "Gordel" het wandel- en fietsevenement rond het Brusselse begin september zullen we er staan!!

Tijdens de Gentse Feesten werd de Parkbosmobiel weer van stal gehaald. Elke dag verzorgden VBV-vrijwilligers en mensen van het secretariaat er de nodige animatie. Tot groot jolijt van de bezoekers en vooral de kinderen.

Zin om wat meer actief te worden bij de VBV? Lol verzekerd!!

Meer info bij jasse.cnudde@vbv.be of bellen naar 09/264 90 49

Media actie "Bossen geven zuurstof" van VBV op 8 augustus

Op een zonnige en warme vrijdagmiddag organiseerde VBV samen met BBL (Bond Beter Leefmilieu) een heuse media-actie op de Groentenmarkt in Gent.

De actie werd ondersteund door BV (Bewuste Vlaming) Kurt Defrancq (beter bekend als Modest maar eigenlijk zoveel meer). De Gentse binnenstad kreeg voor een half uurtje alvast een groener en bosrijkere kleur.

Volop komkommertijd, volop heet weer, inclusief ozonpieken en ademhalingsstoornissen, dus daar diende VBV op in te spelen. Want het blijft een wetenschappelijk feit: het plankton van de oceanen en de bossen en wouden zorgen voor 80% van de nieuwe zuurstof op Aarde. Meer dan vitaal dus!!

De boodschap die de VBV wou meegeven was duidelijk. Bossen zijn multifunctioneel: ze zijn niet alleen belangrijk voor recreatie en ontspanning, maar dragen ook bij tot onze leefomgeving en de milieukwaliteit. De bossen geven zuurstof: 1 hectare bos (10.000 m²) levert jaarlijks voldoende zuurstof voor 5 mensen. De bossen hebben een schermfunctie, beschermen waterwinningsgebieden, zijn belangrijk voor erosiebestrijding, waterzuivering, klimaatregeling en zoveel meer!

Het nut van onze bossen is dus niet te onderschatten!

Daarom is het ook zo belangrijk dat we zorg dragen voor onze weinige bossen die we nog hebben in Vlaanderen. De VBV stelt vast dat er jammer genoeg nog steeds meer bos verdwijnt dan er bij komt. Dit ondanks de beloften van de overheid. Daarom blijft VBV pleiten voor een duidelijke en haalbare politiek voor het beschermen en uitbreiden van onze Vlaamse bossen.

Zin om wat meer actief te worden bij de VBV? Lol verzekerd!!

Meer info bij jasse.cnudde@vbv.be of bellen naar 09/264 90 49

VBV-studie bosuitbreiding in het Meetjesland succesvol afgerond

BERT DE SOMVIELE

De voorbije maanden heeft Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw, in samenwerking met studie bureau Aeolus, een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke bosuitbreidingslocaties in het Meetjesland. Elf kerngebieden worden naar voren geschoven, waarbinnen 400 ha effectieve bosuitbreiding - te realiseren op korte termijn - als wenselijk én haalbaar wordt ingeschat. Daarnaast pleit de VBV in deze studie ook absoluut voor het behoud van het bedreigde Scheutbos in de gemeente Kaprijke.

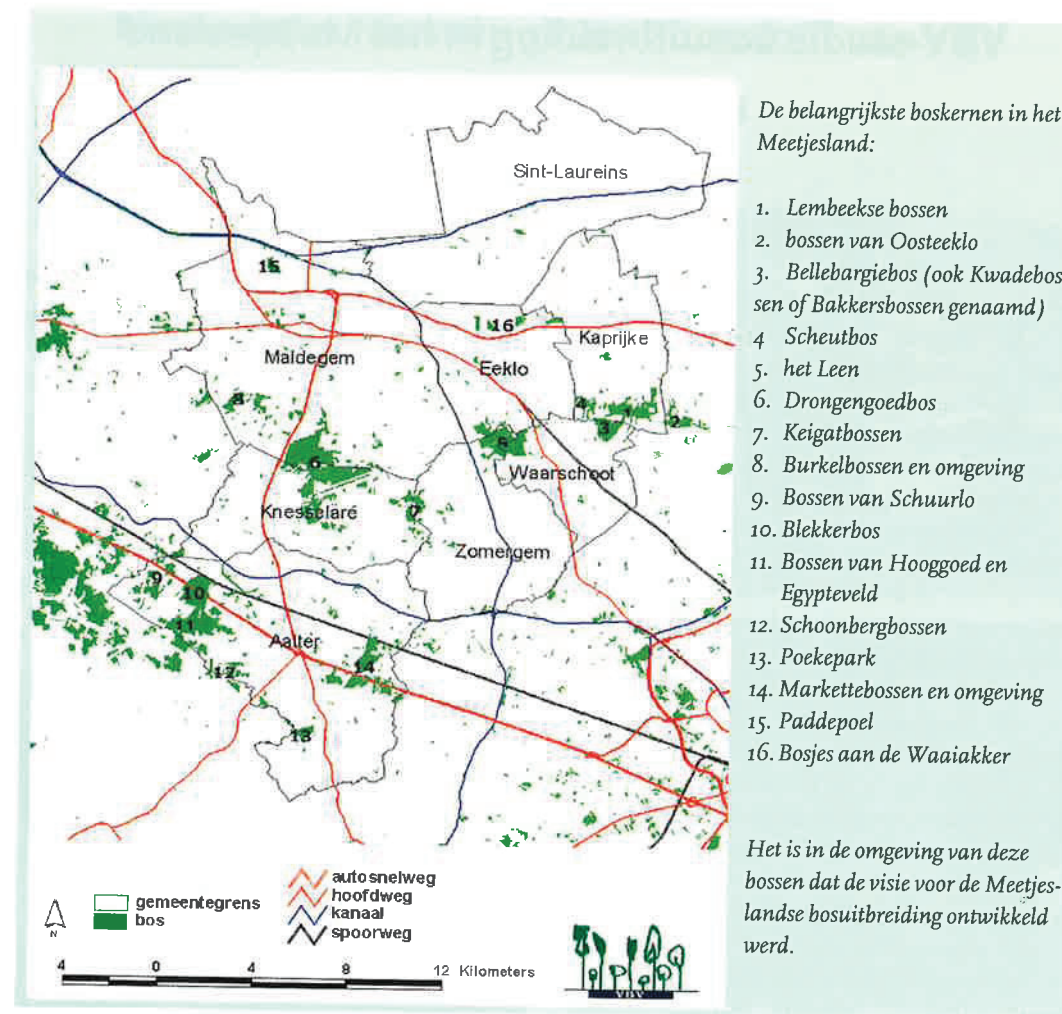
Het Meetjesland strekt zich uit ten westen van Gent tot aan de provinciegrens met West-Vlaanderen. Het is in het zuidelijk gedeelte van deze regio, rondom de grote bestaande - en zeer druk bezochte - boskernen, dat er gestreefd wordt naar bosuitbreiding. Om tot een ecologisch verantwoorde bosuitbreiding te komen streeft men de structuurversterking van bestaande bossen na. Het creëren van "postzegelbosjes" betekent immers vrijwel geen enkele meerwaarde voor een gebied. Als men daarentegen door bosuitbreiding bestaande boskernen kan ontsnipperen en/of met elkaar verbinden, dan is de winst op ecologisch vlak beduidend groter. Ook voor de recreatie zijn grotere bosstructuren het meest relevant.

De bossen van Vlaanderen bedreigd

De toestand van het bos is in heel Vlaanderen precair. Met slechts een kleine 11% van haar oppervlakte bebost, bengelt Vlaanderen echt wel aan de staart van het Europese peloton. In de Europese Unie hebben enkel Ierland en

Denemarken relatief gezien nog minder bos. Als je daarbij bedenkt dat Oost-Vlaanderen met een bosoppervlakte van net geen 6% nog een heel stuk slechter scoort dan het Vlaamse gemiddelde, en dat er momenteel nog steeds meer bos verdwijnt dan er bijkomt, dan blijkt dat een inhaalbeweging toch echt wel nodig is. Bovendien zijn de Vlaamse bossen over het algemeen zeer klein en versnipperd, wat uiteraard hun draagkracht - voor hun belangrijke functievervulling - niet ten goede komt.

Kaart Meetjesland met belangrijkste boskernen

Bosuitbreiding: gedragen door het beleid

De beleidsmakers zijn zich bewust van de bosproblematiek in Vlaanderen. De jongste jaren zijn er dan ook, op verschillende beleidsniveaus, een aantal belangrijke beslissingen ter verbetering van deze situatie genomen. (Jammer genoeg worden de bosuitbreidingen al te vaak teniet gedaan door een onzorgvuldige ruimtelijke ordening en een uiterst ontoereikende bescherming van de bestaande bossen, maar dat is een ander, zeker

niet minder belangrijk verhaal.) Wat betreft de bosuitbreiding kan vooral het - bindend gedeelte van het - Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) als leidraad gebruikt worden. De visie hiervan steunt op twee belangrijke pijlers. Enerzijds wordt op korte termijn (2007) gestreefd naar de realisatie van 10.000 hectare ecologisch verantwoorde effectieve bosuitbreiding. Anderzijds werd beslist 10.000 hectare bestemmingswijziging naar bos(uitbreidings)gebied door te voeren.

Van Vlaanderen naar het Meetjesland

De doelstellingen in het RSV werden vervolgens vertaald naar bosuitbreidingsobjectieven per provincie, en in een volgende stap, per "bosuitbreidingsregio". Hierbij werd een inhaalbeweging voor de meest bosarme provincies beoogd.

Voor de provincie Oost-Vlaanderen betekent dit 3.000 hectare bestemmingswijziging en 3.500 hectare effectieve bosuitbreiding. Om tot een verdere verfijning van deze doelstelling te komen werden de bosuitbreidingsregio's afgebakend op basis van de invloedssfeer van belangrijke steden en/of van homogene kenmerken van een streek. Zo werd ook voor het Meetjesland een taakstelling geformuleerd, van 300 hectare bestemmingswijziging naar bosuitbreidingsgebied, resp. 400 hectare effectieve bosuitbreiding.

Aanpak van de studie

De VBV gaat bij een dergelijke planning uiteraard niet over één nacht ijs. De beschikbare ruimte in Vlaanderen is immers zo beperkt, dat dit soort projecten heel zorgvuldig moeten gepland en gecommuniceerd worden.

Gedurende het hele verloop van deze studie hebben we dan ook gestreefd naar een open en constructieve dialoog met de betrokken belangengroepen. De stapsgewijze benadering die we ontwikkeld hebben voor dit soort onderzoek maakte het bovendien mogelijk om binnen geselecteerde zones op een heel flexibele en objectieve manier de verschillende criteria van wenselijkheid en haalbaarheid in rekening te brengen.

Om de wenselijkheid van de bosuitbreiding binnen deze gebieden in te schatten hielden we rekening met ecologische, recreatieve en landschappelijke factoren. De haalbaarheid hebben we dan weer geëvalueerd op basis van de beleids- en sectorvisies op het gebied, en door bijzondere aandacht te besteden aan de landbouweffecten die gepaard zouden gaan

met de bosuitbreiding. Door beide analyses tegen elkaar af te wegen konden we wenselijke én haalbare voorstellen formuleren. Dit alles leidde tot een bosuitbreidingsvisie die ook door de streek kan gedragen worden, en bovendien niet ervaren wordt als een van hogerhand opgelegde beslissing. De inbreng van de lokale mensen en belangengroepen, "participatieve visievorming" om het met een mooie term aan te duiden, is uiterst belangrijk voor dergelijke projecten. Onze Vereniging mag er dan ook echt wel fier op zijn zich één van de voortrekkers te kunnen noemen in dit soort participatief onderzoek rond de Vlaamse bossen. Het heeft immers geen enkele zin om ergens "bomen in de grond te gaan steken", als daar niet een lokaal draagvlak voor bestaat.

Kleine landschapselementen

Een mooi voorbeeld van het feit dat we niet als een olifant door de porseleinwinkel gelopen zijn, is het belang dat we in onze voorstellen hechten aan de kleine landschapselementen. In een aantal onderzochte gebieden bleek immers al snel dat het creëren van ecologische stapstenen tussen de bestaande grootschalige bosuitbreiding, omdat de impact hiervan voor de huidige grondgebruikers te groot zou zijn. Daarom werd ervoor geopteerd in deze zones af te stappen van de geplande structuurversterkende bosuitbreiding, die immers per

definitie een aanzienlijke oppervlakte beslaat. In plaats daarvan lag de focus in deze gebieden vooral op de aanleg, het herstel en het onderhoud van kleine landschapselementen. Deze zijn immers ook bijzonder belangrijk in een goed functionerend natuurlijk netwerk. Bovendien is het herstel van deze kleine landschapselementen ook van groot cultuurhistorisch belang in het Meetjesland.

En nu?

De verschillende opdrachtgevers voor de studie zullen met de resultaten nu verder aan de slag gaan. Vertrekpunt daarbij is een aankoopbeleid gebaseerd op vrijwilligheid en billijke prijzen. Het Streekplatform Meetjesland wil de resultaten verder confronteren met andere sectorvisies (bv. landbouw) en gebruiken voor haar langetermijnvisie op de open ruimte in het Meetjesland. De provincie Oost-Vlaanderen zal deze studie vooral gebruiken voor haar visievorming op de uitbouw van het provinciaal domein het Leen enerzijds, en van de ecologische structuren van bovengemeentelijk belang anderzijds.

De Afdeling Bos en Groen van de Vlaamse Gemeenschap zal de voorstellen tot bestem-

mingswijziging in de studie als sectorvisie inbrengen in de overlegprocedures van de afdeling Ruimtelijke Planning, die de ruimtelijke uitvoeringsplannen opmaakt.

Daarnaast wordt een start gemaakt met het contacteren van eigenaars en gebruikers van gronden voor eventuele aankoop voor bebos- sing in volgende prioritaire zones:

1. Lembeekse bossen (Kaprijke, Eeklo, Waarschoot)
2. Markettebossen (Aalter)
3. Drongengoed en Burkel (Maldegem)
4. Hooggoed, Schoonberg en Hageland (Aalter)

Het is duidelijk dat ook andere organisaties of particulieren de resultaten van deze studie kunnen aanwenden voor eigen initiatieven. De Vereniging voor Bos in Vlaanderen hoopt in elk geval dat door deze studie een stap vooruit is gezet in het bosbehoud en de bosuitbreiding van het Meetjesland, en zal ook in de toekomst hieraan haar steentje blijven bijdragen. Tenslotte is een woord van dank hier op zijn plaats voor de vertegenwoordigers van alle betrokken partijen die aan deze studie meegewerkt hebben. Ondanks soms uiteenlopende visies is het overleg altijd constructief verlopen, wat bepalend was voor het welsla- gen van deze studie.

Voor meer info over deze studie, contacteer Bert.Desomviele@vbw.be. Geïnteresseerden kunnen de volledige tekst en een aantal kaar- ten van deze studie raadplegen op <http://members.lycos.nl/bosstudie/>.

Foto's:
kleine landschapselementen in het Meetjesland ©VBV

Ontdek de duinbossen van De Panne met deze prachtige wandeling die VBV voor u uitstippelde!

TEKST EN FOTO'S: PETER VAN GOSSUM, KATRIJN GIJSEL, DIRK FORRET

Het Calmeynbos in De Panne is genoemd naar Maurice Calmeyn. In 1903 plantte hij dit bos als een experiment. In dit 'proefbos' kan men nagaan welke boomsoorten op duin- grond gedijen. Hiervoor plantte dhr. Calmeyn een 25-tal verschillende boomsoorten. Een tweede doel van deze aanplantingen was het beschermen van de achterliggende land- bouwgronden aan de binnenduinenrand te- gen overstuiving door duinzand. Het Cal- meynbos is nu een goed ontwikkelde bosaanplant met spontane verjonging en een grote biotische en abiotische variabiliteit,

deels op duinen met intact reliëf, deels op ge- nivelleerde voormalige akkers. Het bos her- bergt ook één van de vier populaties Aziati- sche grondeekhoorns, de populatie wordt geschat op een 100-tal dieren. Het is tevens bekend omwille van zijn rijke diversiteit aan paddestoelen. En het is een waterwingebied. Het ligt vlak aan het beter gekende Westhoek- reservaat (340 ha). Het Westhoekreservaat en het Calmeynbos vormt samen met de Franse *Dunes du Perroquet* (225 ha) en de gemeente- lijke Oosthoekduinen (60 ha) het grootst aan- eengesloten duinmassief van onze kust.

Wie met het openbaar vervoer komt, bereikt met de trein makkelijk het station van De Panne.

Vanaf het station nemen we de De Pannelaan, in de richting van de kust. We komen onder meer voorbij het welbekende Plopsaland. We stappen een heel eind door, De Pannelaan verandert ondertussen in Kerkstraat, tot we rechts van de weg een kasseilaan ontdekken die leidt naar het natuur-educatief centrum 'De Nachtegaal'. Je wandelt nog iets verder langs de Kerkstraat en gaat links het Calmeynbos in. We volgen tijdens het eerste gedeelte van de wandeling het Westhoekwandelpad, aangeduid met groene zeshoekige bordjes.

Wie met de auto komt, moet uiteindelijk op de N34 (De Pannelaan-Kerkstraat) van Adinkerke richting De Panne terechtkomen.

En kan op de parking van 'De Nachtegaal' zijn auto achterlaten.

Voor de ingang van het natuureducatief centrum vinden we ook een infobord over het Westhoekwandelpad. We gaan dit pad (aangeduid met groene zeshoeken) volgen doorheen het Calmeynbos. We wandelen de kasseidreef uit en steken de drukke De Pannelaan over. Iets naar rechts loopt een wandelpad het bos in.

Probeer eens te achterhalen welke bomen hier allemaal werden aangeplant! Wij vonden op het eerste gedeelte van het wandelpad veel gewone esdoorn, witte abeel, populier en trilpopulier, daarnaast ook gewone es, vlier, ruwe en gladde iep, zwarte els, en sporadisch beuk, kwijnende zomereik, haagbeuk en winterlinde. We volgen de pijltjes en gaan rechtsaf. Iets verder moeten we linksaf. We komen

langs een machtige esdoorn. Let vooral op de getaande schors... Dhr. Calmeyn plantte hier indertijd ook enkele hemelbomen, die hier nu weelderig verjongen. De hemelboom (*Ailanthus altissima*) is inheems in China en Korea en heeft reusachtige geveerde bladeren. Deze bladeren dienen er als voedsel bij de zijderupsenteelt, terwijl de bast van de wortels in de geneeskunde wordt gebruikt. *Ailanthus* is afgeleid van het Chinese 'Ailanto': boom die tot de hemel reikt. We komen ook langs groepjes grove en Oostenrijkse den.

De onderetage in dit bos wordt voornamelijk gevormd door natuurlijke verjonging van esdoorn en witte abeel, en plaatselijk ook hemelboom. Verder zien we een weinig aantrekkelijk tapijt van grote brandnetel.

De pijltjes sturen ons rechtsaf. Aan de rand van het bos vinden we knotwilgen, en weldra komen we in een residentiële wijk terecht. We gaan rechtdoor, links passeren we een eerste villa. We gaan vervolgens weer rechtdoor langs een graslandje met massa's teunisbloemen. We volgen een laatste pijltje en gaan linksaf de Groene Biezenlaan in. Hier verlaten we de Westhoekwandelroute. We houden links aan en slaan linksaf het Panne-ruiterpad in. Dit pad wordt omzoomd door diverse struiksoorten zoals meidoorn, hulst, liguster, ...

Op het kruispunt van paden gaan we rechtsaf door het hekje. We komen het Vlaams Natuurreservaat 'De Westhoek' binnen. Dit is het oudste natuurreservaat in Vlaanderen, het werd opgericht in 1957. Zeereep-, loop- en paraboolduinen, grijze en blonde duinen, duingraslanden en kalkmoerassen getuigen er van een levend landschap. Deze plek is ook archeologisch befaamd omwille van zijn bewoningsresten uit de IJzertijd tot de Vroegere Middeleeuwen. Het gebied bezit nog steeds een hoge natuurwaarde ondanks verdroging, versnippering, overbetreding en verstruwing. Grote delen worden actief beheerd om de meest kwetsbare biotopen zoals duingraslanden en mosduinen te vrijwaren.

Op de T-splitsing gaan we rechtsaf en we klimmen tot op het uitkijktplatform. Hier heb je een prachtig zicht op het hele gebied. Terug beneden gaan we rechtsaf. Vanaf hier volgen we de route aangegeven door grijze paaltjes. We komen enkele typische duinplanten tegen, zoals de duindoorn. De duindoorn groeit op kalkrijke plekken in het duingebied. Het is een belangrijke plant voor de verdere ontwikkeling van de duin, hij brengt via wortelknolletjes (mycorrhizen) stikstof in de bodem. In de buurt van duindoorns zien we dan ook dikwijls dichte vlierbosjes en een bodembegroeiing van brandnetels en braam, typische planten voor stikstofrijke gronden. Na 10 tot 15 jaar sterft de duindoorn langzamerhand af. Andere soorten kunnen nu de plaats innemen van deze pionier. Zo wordt de successie verdergezet. Duindoorn is goed aangepast aan de specifieke omstandigheden van de duinen. Deze plant kan wel een halve meter per jaar groeien. Daarom heeft de struik, net als

helmgras, geen last van stuivend zand. Om verdamping te voorkomen, is de duindoorn bekleed met stervormige schubjes. Deze schermen de struik af van directe zonbestraling. Ze zijn met lucht gevuld en geven de struik de grijs-zilverachtige kleur. Een groep duindoornstruiken is meestal afkomstig uit één ouderplant. Deze struiken zijn of vrouwelijke of mannelijke klonen. We passeren ook enkele mosduintjes met duinsterretjesmos, kleverige reigersbek en duinviooltje. Deze zijn bijzonder gevoelig voor betreding. Veel zeldzame en kwetsbare planten, spinnen en insecten zoals heivlinder, kleine parelmoervlinder en blauwvleugelsprinkhaan, kunnen niet zonder dit specifieke milieu. Daarom is dit biotoop ook als habitatrictlijngebied aangeduid.

Aan de splitsing volgen we nog steeds de grijze paaltjes en gaan dus rechtdoor (niet de grijs-groene paaltjes!). Dit pad, bekleed met gemalen boomschors, leidt naar het info-

paviljoentje. Hier kan je allerlei folders en plattegronden van het gebied vinden. Vanaf het infohuisje gaan we rechtdoor, en volgen vanaf hier het 'Ligusterpad' aangegeven door groene paaltjes. Enkele soorten die we langs dit pad zien: duindoorn, liguster, geoorde wilg, vijfvingerkruid, brunel, koninginnekruid, wilgeroosje, rozen, ...

We houden rechts aan, de groene paaltjes brengen ons langs een nattere plek met grote ratelaar. Hier werd een soort knuppelpad aangelegd. De route loopt verder naar de Romeinse Vlake, ook wel de 'Sahara' genoemd. Deze uitgestrekte vlakte van 80 ha is één van de grootste stuifduinen van West-Europa. De begroeiing is er beperkt tot helmgraspollen, stekelig loogkruid en halfdode struikresten.

We laten het 'Krakeelpad' (rode paaltjes) links liggen en gaan rechtdoor. We trekken even de buik in om door het speciale poortje het begrazingssterrein binnen te gaan. Het zuidelijk begrazingsblok wordt begraasd door Schotse hooglandrunders en Shetlandpony's.

We volgen het pad tot we via een tweede poortje het begrazingsblok terug verlaten. Hier gaan we linksaf. Aan de grote zomereik

moeten we, om op het goede pad te komen, aan de rechterkant even over de lage afsluiting stappen. Vervolgens nemen we het ruitpad rechtdoor. Dit brede pad werd vroeger door populieren geflankeerd. We gaan rechtdoor en komen langs een pompgebouw. Zoals reeds in de inleiding vermeld is het Calmeynbos immers een waterwingebied.

We zitten nu opnieuw op het Westhoekwandelpad, en wandelen verder door een esdoorn-dreef. De omgevallen populier is een uitstekende 'speelboom' voor kinderen, en aan de overkant kan je even verder een dode stam vol met tonderzwammen ontdekken.

Vlak voor het tweede pompgebouw gaan we linksaf het Calmeynruijterpad op. We houden rechts aan en wandelen met de afsluiting aan de rechterhand. We naderen het einde van de wandeling. Op de grote baan gaan we rechtsaf naar het station, of linksaf naar het natuureducatief centrum, waar we vertrokken waren.

Het was een gevarieerde wandeling in één van de weinige duingebieden die Vlaanderen nog rijk is. In elk geval zeker de moeite waard!

VBV-najaarsexcursie in het Lippensgoed-Bulskampveld

Vorig jaar werd de geplande thema-excursie rond recreatie in het domein Lippensgoed-Bulskampveld in Beernem afgelast wegens een hevige najaarsstorm. Daarom wordt deze excursie dit jaar opnieuw op de kalender gezet, meer bepaald op **zondag 26 oktober**. Hopelijk zijn de weergoden ons dit keer wel goed gezind.

Historiek van het Lippensgoed-Bulskampveld

Tot het midden van de 18de eeuw bestond het gebied voor het grootste gedeelte uit natte heide. De lokale bevolking gebruikte de heide om er turf te steken, om hun dieren op te laten grazen, om hakhout te verzamelen, ... Onder druk van de toenemende bevolking en voedselbehoefte werden plassen en vijvers drooggelegd, werden dreven aangelegd en werden stroken heide omgevormd tot akkers waar rond andere stukken werden bebost. Oorspronkelijk gebeurden de bebossingen met loofboomsoorten, maar in 1772 werden de eerste naaldbomen ingebracht door Graaf de Merode. In 1819 bedroeg de bosoppervlakte al 1.431 ha. Rond 1874 werd het kasteel verbouwd in neo-gotische stijl, zoals het er nu nog staat. Het domein er rond was toen 415 ha groot en had de naam "Lambertsgoed". In 1904 werd het domein aangekocht door de familie Lippens. Sindsdien heet het "Lippensgoed". De familie Lippens liet rond het kasteel een Engels landschapspark ontwerpen. In 1964 kocht de provincie West-Vlaanderen 220 ha van het domein. In 1981 werd een aanpalende 108 ha eigendom van de overheid. Deze worden nu beheerd door de afdeling Bos & Groen. Eind 1998 werden ook de Vagevuurbossen, aan de overkant van de weg Beernem-Wingene, aangekocht door het Vlaams

Gewest. Deze hebben een oppervlakte van 187 ha, zodat het totale openbare bos ruim 500 ha groot is. Het Lippensgoed-Bulskampveld is daarmee het grootste boscomplex van West-Vlaanderen.

Recreatie

De provincie West-Vlaanderen baat het Lippensgoed-Bulskampveld uit als provinciaal recreatiedomein. Er zijn ruime mogelijkheden om te wandelen, fietsen, joggen, paardrijden, hengelen, ... Daarnaast is er een cafetaria en restaurant, een kinderspeeltuin, een kruidentuin, een bezoekerscentrum, een kweekcentrum voor bedreigde neerhofdieren en een vogelopvangcentrum. Uiteraard trekken al deze faciliteiten heel wat dagjesmensen aan, niet alleen in het provinciaal domein, maar ook in het aanpalende domeinbos van het Vlaams Gewest. Hoe de provincie met deze grote recreatiedruk omgaat en wat zij doen om de recreanten in goede banen te leiden, vernemen we ter plaatse van Wim Maréchal.

Praktisch

Afspraak op zondag 26 oktober om 14 u op de parking van cafetaria "Drie Koningen". Het einde is voorzien omstreeks 17 u. Deelname is gratis.

Wegbeschrijving

E40, afrit 10 (Beernem), richting Wingene. Sla na ca. 1 km rechts af (Heirweg) en volg de wegwijzers richting "cafetaria Drie Koningen".

Pro Silva najaarsexcursie: 5, 6 & 7 november 2003 "mechanische bosexploitatie"

i.s.m. Pro Silva Nederland

Bomen omhakken en het hout afvoeren gebeurt om allerlei redenen in onze bossen: niet alleen om hout te oogsten of de houtkwaliteit van bestanden te verbeteren, maar ook om waardevolle biotopen te behouden, voor bosvorming of voor de infrastructuur van de bosgebruikers.

Er is keuze uit een hele reeks technieken voor het vellen, opschonen, verzagen, uitslepen en transporteren van boomstammen. Niet alleen het type bomen, maar ook de bodem, de vegetatie en de verjonging bepalen welke techniek het minst schade toebrengt aan het bos. Elke vorm van exploitatie veroorzaakt onvermijdelijk schade aan het bos. De kunst is de beste combinatie van technieken te kiezen die de schade beperkt.

Sinds enkele jaren hebben houtoogstmachines (harvesters, forwarders) hun intrede gedaan in Nederlandse en Vlaamse bossen. Maar zijn die machines nu de oplossing om het bos duurzamer te exploiteren, rekening houdend met de financiële kostprijs en de ecologische schade?

Tijdens de excursie proberen we bos- en natuurbeheerders, eigenaars, exploitanten, beleidsmensen en mensen van de houtindustrie samen te brengen om de zaak vanuit evenzoveel standpunten te bekijken aan de hand van terreinvoorbeelden. De discussie verloopt in kleine groepjes. De problematiek en vele van de bostypes hebben we gemeen met Nederland. De excursies gaan door in Nederland, niet al te ver van de Belgische grens. Op elk van de drie dagen - 5, 6 en 7 november - gaat dezelfde excursie door die een ganse dag duurt.

De exacte locatie en uren worden aangekondigd in de VBV-nieuwsbrief of worden je op aanvraag toegestuurd (noah.janssen@vbw.be of op 09/264 90 50). **Inschrijven is wel verplicht en kan tot 15 oktober 2003.**

25e Week van het Bos Het bos feest?!

van 5 tot en met 12 oktober 2003

VBV & Week van het Bos

Toen de Vereniging voor Bos in Vlaanderen 25 jaar geleden startte met de Week van het Bos kon ze wellicht niet inschatten welke impact dit evenement tot op vandaag zou hebben.

De toenmalige initiatiefnemers hoopten via de Week van het Bos het bos als dusdanig in de kijker te zetten. Een betere kennis van het bos leidt automatisch tot meer voeling met dat bos, en dus tot meer aandacht, respect en bescherming ervan, dachten ze. En gelijk hadden ze!

Vanaf de start waren de kinderen de eigenlijke doelgroep. Vandaag de dag maakt de Week van het Bos zelf deel uit van de eindtermen in het onderwijs. Tienduizenden kinderen bezoeken in klasverband -o.l.v. leerkracht, bosgids of boswachter- of met ouders of grootouders tijdens de Week van het Bos het bos.

Afdeling Bos & Groen, toen nog Bestuur van Waters en Bossen verleende ten volle haar medewerking aan de Week van het Bos. Sinds enkele jaren trekt de afdeling Bos & Groen er nu jaarlijks ook de nodige budgetten voor uit en is de Week van het Bos van een eerder klein en op vrijwilligers draaiend evenement uitgegroeid tot een jaarlijks bosfeest met uitstraling in alle uithoeken van Vlaanderen!

Week van het Bos anno 2003

25 jaar Week van het Bos zal gevierd worden! Over heel Vlaanderen worden tal van bosactiviteiten georganiseerd. Boris de bostrol is onze gids op deze ontdekkingsreis. Speciaal

voor deze feestelijke editie is Boris van het Hoge Noorden gekomen, waar hij ten dienste staat van de bossen als ceremoniemeester. Boris komt na een reeks omzwervingen door Europese wouden in de Vlaamse bossen aan. Hij zoekt een goedgeluimd bos om zich tijdens deze Week van het Bos ten volle uit te leven en wie weet blijft hij wel voorgoed! Boris tovert met de hulp van de houtvesters, boswachters en bosliehebbers het bos om tot een decor waarin u genieten kunt van een schitterend spektakel met wandelingen, animatie, tentoonstellingen, workshops, een hapje en een drankje... Namens het bos nodigt hij uit tot een dialoog met en over het bos.

De Week van het Bos is onlosmakelijk verbonden met die eerste week van oktober, een tijd waarin het bos zich voorbereidt op de winter. Tegelijk vergast ze ons op prachtige kleuren en geuren. Samen met de VBV en de afdeling Bos & Groen zijn er tal van organisaties die hun steentje bijdragen. Op heel wat plaatsen kan je wandelen, fietsen, deelnemen aan workshops of gewoon de lekkere boslucht opsnuiven. De Week van het Bos is het grootste bosenement in Vlaanderen en jawel, u kan er deel van uitmaken.

Het uitgebreide programma-aanbod kan je bekijken op www.vbv.be/weekvanhetbos of vraag de programmakrant aan via de Vlaamse Infolijn (0800-30201).

Eikenproject 2003

**(her)bebossingsproject
voor particulieren en verenigingen**

een organisatie van VERENIGING VOOR
BOS IN VLAANDEREN vzw (VBV)
ism. EDUCATIEF BOSBOUWCENTRUM
GROENENDAAL (EBG)

Het Eikenproject wil elke particulier of vereniging die zelf wil bebossen of herbebossen tegen een aantrekkelijke prijs een beperkte hoeveelheid inheems bosplantsoen van goede kwaliteit aanbieden. U krijgt kwaliteitsplantsoen van 80 à 120 cm hoog en van een erkende herkomst.

Er is keuze uit zes inheemse bomen: zomereik, boskers, winterlinde, gewone es, zwarte els en haagbeuk. In totaal kan u 50 of 100 boompjes kopen in pakjes van 25 per soort. Dit mogen ook 50 of 100 boompjes zijn van dezelfde soort. Bovendien krijgt elke deelnemer een extraatje onder de vorm van een mooie inheemse struik. Welke dat wordt, houden wij nog even geheim. Wij bieden u één exemplaar van deze soort aan ter kennis-making.

1. 50 of 100 boompjes;
2. 1 inheemse struik;
3. lidmaatschap 2004 van de VBV

Geïnteresseerd? Vul dan snel het inschrijvingsformulier in!
Terugsturen vóór 15 november 2003

Het bosplantsoen wordt verdeeld op 10 plaatsen in Vlaanderen, op zaterdag 6 december 2003. Eind november ontvangt u alle nodige informatie met adres en tijdstip om uw boompjes op te halen. De 100 boompjes worden verdeeld in plastic zakken en kunnen vervoerd worden met een personenwagen.

De jonge boompjes kunnen op sommige terreinen met een hoge wildstand aardig wat schade oplopen door knagend en vegend wild (konijn, ree). Om de bomen te beschermen tegen konijnevraat kunnen plastic spiralen van 60 cm hoog rond het stammetje bevestigd worden.

Het Eikenproject wordt gerealiseerd met de steun van de BOOMTEELERS VAN VLAANDEREN en AFDELING BOS & GROEN van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Inschrijvingsformulier

EIKENPROJECT

Naam: _____ Voornaam: _____
Straat: _____ Nr: _____
Postcode: _____ Gemeente: _____
Tel: _____ Fax: _____

Ik wens: ☐ 50 of ☐ 100 boompjes aan te kopen.
(2 of 4 maal 25 bomen aanduiden, mag
ook 50 of 100 bomen van dezelfde soort zijn)

___ x 25 bomen zomereik	___ x 25 bomen winterlinde
___ x 25 bomen gewone es	___ x 25 bomen zwarte els
___ x 25 bomen boskers	___ x 25 bomen haagbeuk

☐ Ik bestel bijkomend 50 of 100 spiralen (60cm hoog)
twv. € 25,00 of € 48,50.

Ik stort: ☐ € 48,50 voor 50 boompjes
☐ € 73,00 voor 100 boompjes
☐ € 78,50 voor 50 boompjes en 50 spiralen
☐ € 133,00 voor 100 boompjes en 100 spiralen

op rekeningnummer **433-4165781-44** van
Eikenproject, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart.

Verschilt de naam van de betaler en de besteller? Vul hier dan de bestellersnaam in: _____

Ik zal de bestelling komen afhalen op zaterdag 6 december 2003 te:
☐ Gontrode ☐ Hoeilaart ☐ Brasschaat ☐ Willebroek ☐ Harelbeke
☐ Eeklo ☐ Rotselaar ☐ Retie ☐ Koekelare ☐ Genk

Datum: _____

Handtekening: _____

Teng te sturen vóór 15 november naar:
 tel. 02/657 93 64
 fax. 02/657 57 54
 e-mail: frederik.vaes@lin.vlaanderen.be
 Opgelet: uw inschrijving wordt pas definitief na
 ontvangst van uw betaling!!

Eikenproject 2003

Duboislaan 2

1560 Hoeilaart

Beste bosvriendjes,

Vanaf heden brengt 'Brecht de Specht' jullie in iedere boskrant leuke ideetjes en weetjes over het bos en zijn bewoners. Brecht woont al gans zijn leven in het bos en kent het op zijn duimpje ... wij kunnen er dus veel van leren! Veel plezier!

Op stap in de herfst!

De herfst is voor velen het prachtigste seizoen in het bos. De herfst toont de natuur in al haar mogelijke geuren en kleuren. Bomen wedijveren om de mooiste kleuren, paddestoelen, struiken en kruiden, mos sieren de bodem in talloze tinten. Allerlei vruchten hangen in massa rijp aan de bomen en struiken. En de eerste storm komt het begin van de winter inluiden. Er is geen mooiere periode om de natuur in te trekken dan het moment waarop de herfst zich in al z'n glorie aankondigt. Er is zoveel te doen en te beleven. Ben jij er zelf al eens op uit getrokken in het bos? Volgende ideetjes kunnen je tocht nog leuker maken.

Wat heb je nodig?

Een loep, een wit laken, papier, houtskool of een grijs potlood en, als je die hebt, enkele natuurgidsen.

Leuke opdrachten:

Je kan een wit blad tegen de stam drukken en met een potlood of houtskool over de schors wrijven. Zo kan je heel mooi het patroon van de schors op je blad papier zien staan.

- Als je een wit laken onder een boom of onder een tak legt en je schud er aan, vallen er een heleboel dingen uit. Kijk maar eens. Je zal insecten, blaadjes, noten, bessen, takjes, ... vinden. Als je een vergrootglas of loep hebt, dan kan je ze nog beter bestuderen.
- Bladeren, vruchten, noten, takjes, ... kan je verzamelen. Achteraf kan je er bij voorbeeld een collage mee maken. En natuurlijk kan je ook eerst proberen opzoeken

van welke boom de blaadjes en de vruchten zijn.

- Tamme kastanjes kan je poffen. Je geeft er eerst een sneetje in, anders ontploffen ze. Dan doe je ongeveer een centimeter water in een pan en laat je ze stoven tot alle water verdampt is. Dan zijn ze gaar. Je kan ze ook voor de open haard leggen of op een kachel. Dit zijn echte lekkernijen.
- Met wilde kastanjes, eikels en lucifers of tandenstokers kan je fantastische dingen knutselen. Kindjes, dieren, kransen, voertuigen,...
- Of ga gewoon eens stil op je rug liggen en luister naar de geluiden van het bos...

Weetjes:

- Doorzoek een vierkante meter bosgrond op 'vieze beestjes': je vindt zeker spinnen, kevers, wormen, pissebedden, mieren en nog veel meer. Vermenigvuldig het aantal beestjes dat je vindt eens met de oppervlakte van het bos. Je zal er verstomd van staan hoeveel leven er alleen al op de bodem van het bos te vinden is.
- Kijk eens naar het mos dat op de bomen groeit. Het mos groeit bijna altijd aan dezelfde kant, namelijk aan die kant van waar de wind het vaakst komt.

Wil je graag nog meer weten over het bos? Of wil graag mee op stap in het bos? Van 5 tot 12 oktober is het alweer de **Week van het Bos**. Het bos gaat feesten! Je kan zelf een lesbrief of een infokrantje over de Week van het Bos aanvragen! Bel naar de Vlaamse infolijn op 0800-3 02 01 of surf naar www.vbv.be

Boomsymboliek bij de Asmat - Irian Yaya

GWENDA VANDER STEENE

Dit artikel in de reeks over boomsymboliek wil het belang van bomen in het denken van de Asmat doorgronden. Het specifieke leefmilieu van dit volk kan slechts gedeeltelijk het grote belang van hout in het dagelijkse en rituele leven verklaren.

In dit artikel gaan we op zoek naar de verschillende patronen die te vinden zijn in religie, mythe, sociale structuur en denkpatronen. Vooral de verschillende aspecten van identificatie tussen mensen en bomen zijn zeker interessant om grondig onder de loep te nemen.

1. De "Steenloze Hooglanden" van de Asmat

Om het belang van hout in de samenleving van de Asmat te kunnen begrijpen, is het zeer belangrijk even stil te staan bij hun leefomgeving. De Asmat leven in het zuidwesten van Nieuw-Guinea, in de kustgebieden en aan de voet van de heuvels van het centrale oostwest georiënteerde Jayawijaya gebergte dat het eiland in twee verdeelt. Vandaag behoort de Asmat regio tot Irian Jaya, een gebied dat administratief deel uitmaakt van de natie Indonesië. Het leefmilieu van de Asmat bestaat uit een wirwar van ontelbare kleine en grote beekjes, stroompjes en meanderende rivieren. Het hele gebied wordt gekarakteriseerd door brakke, al dan niet gedeeltelijk dichtgeslibde moerassen, broeken en modderige rivieren die bij hoogtij buiten hun oevers treden. Het hoogteverschil tussen hoog- en laagtij kan tot vijf meter bedragen. In dit zeer alluviaal en vlak landschap is het bijgevolg vaak moeilijk uit te maken waar de zee stopt en het land begint.

De vegetatie in dit zeer warm en vochtig klimaat (gemiddeld meer dan vijf meter neerslag per jaar) bestaat uit dicht begroeid tropisch regenwoud. Mangrovebomen zijn zeer typisch voor de regio, vooral langs de kustlijn. Daarnaast vindt men ook andere *Rhizophoraceae* en boomsoorten met zacht hout, evenals andere tropische soorten waaronder de (voor de Asmat zeer belangrijke) sagopalm. Behalve bomen zijn er talrijke orchideeën, parasieten, lianen, klimplanten, kruipende gewassen, rotan ... Kortom, alles samen een praktisch ondoordringbare massa. De ontoegankelijkheid van het gebied en de vijandigheid en agressiviteit van de Asmat zelf hebben er eigenlijk voor gezorgd dat het gebied en het volk jarenlang geïsoleerd zijn gebleven. Het was slechts in de jaren '50 dat de regio onder Nederlands gezag werd geplaatst. Aangezien de invloed van buitenaf altijd beperkt is gebleven, is tot op de dag van vandaag nog zeer veel van de Asmatcultuur bewaard gebleven.

2. "Mensen van de boom": Dagelijks en ritueel gebruik van bomen

Het meest opvallende element in heel de geografie en leefomgeving van de Asmat is de afwezigheid van steen. Steen moet geïmporteerd worden vanuit het hoogland. Aangezien steen in dit gebied dus niet of nauwelijks voorkomt en pottenbakken tot voor kort onbekend was, is het uiterst belangrijk dat de Asmat de beschikbare natuurlijke grondstoffen zo efficiënt mogelijk gebruiken. De enige grondstof die in het gebied overvloedig aanwezig is, is hout. De Asmat gebruiken bomen

Sagolarven (Foto: Hans-Martin Koecher)

werkelijk voor bijna alles: kano's (het belangrijkste vervoermiddel), sculptuur, gereedschap, constructies, wapens, matten, netten, zakken, regencapes en andere gebruiksvoorwerpen. De sagopalm neemt bovendien een belangrijke plaats in in de voedselvoorziening. Het calorierijke zetmeel in de stam van de sagopalm (*Metroxylon sp.*)⁽¹⁾ wordt tot een soort meel verwerkt. Het hart van de palm is bovendien een lekkernij, evenals de larven van de zogenaamde steenbokkever die hun eieren in openingen in de sagopalm leggen.

Deze larven worden meestal tijdens feesten geconsumeerd. Het delen en uitwisselen van sagobloem en larven tijdens (al dan niet religieuze) feestelijkheden heeft vooral een sociale functie. Het moet immers vriendschapsbanden of banden met schoonfamilies (dus alle relaties die niet op bloedverwantschap zijn gebaseerd) verjongen en/of versterken. De Asmat kennen een exogaam huwelijkssysteem (men huwt buiten de verwantschapsgroep waartoe men behoort). In die zin is het zeer moeilijk sociaal evenwicht te bewaren tussen beide groepen, aangezien een gelijke verdeling van partners tussen twee groepen zelden voorkomt. Het uitwisselen van sago tijdens feesten moet bijgevolg de bestaande verbintenissen tussen groepen constant versterken om op die manier een permanente band te creëren. Sagomeel vermengt met water wordt bovendien tijdens rituelen gebruikt

om het gelaat (vooral het voorhoofd) van een goede vriend te beschilderen om zijn vriendschap en affectie letterlijk in de verf te zetten. Bruiden en bruidegoms gaan bijvoorbeeld ook hun verbondenheid in hun huwelijk bevestigen door elkaar met sago te voeren.

Het vorige gedeelte maakt duidelijk hoe belangrijk bomen, vooral sagopalmen, zijn voor de Asmat. Dit wordt weerspiegeld in de belangrijke rituele attentie die aan hen wordt geschonken. Bijgevolg is het niet verwonderlijk dat de Asmat zichzelf *as asmar* noemen - "wij, de mensen van de boom". Zoals uit het volgende gedeelte zal blijken, komt dit bovendien tot uiting in een metaforische gelijkstelling tussen mensen en bomen.

3. Identificatie van mensen met bomen

De Asmat identificeren zichzelf met hout. Ze vergelijken zichzelf met een boom. Dit is een zeer centraal idee in het denken van de Asmat. Het vindt zijn oorsprong in de overtuiging dat voor hen alles, in het bijzonder bomen, beziel is. Verschillende delen van een boom worden (zoals in zovele culturen) vergeleken met menselijke lichaamsdelen: de wortels zijn de voeten, de stam is de romp, de takken zijn de ledematen en de vruchten worden gelijkgesteld met het hoofd. Mens en boom zijn bijgevolg identieke, onderling verwisselbare concepten.

In de verschillende essays die L. Rival in haar boek "The Social Life of Trees" (1998) samenbracht, komt deze associatie tussen mensen en bomen constant terug. De wijdverspreide symbolische band tussen delen van de boom en delen van het menselijk lichaam vindt men bovendien duidelijk in de taal terug: in vele talen worden delen van een boom immers met dezelfde termen aangeduid als lichaamsdelen.

Mensen en bomen zijn beide "levend", en zoals reeds eerder vernoemd is hun cyclus van geboorte, bloei, aftakeling en dood gelijklopend. Dit kan een verklaring bieden voor de belangrijke rol die bomen in veel culturen spelen tijdens overgangsrutuelen (cf. de geboortebom bij ons). In Bali wordt de kokosboom een recipiënt voor de nageboorte of de as tijdens respectievelijk geboorte- en crematierutuelen. Bij de Kwakiutl Indianen aan de Noordwest Kust van Noord-Amerika speelt de ceder een centrale rol tijdens overgangsrutuelen. Niettegenstaande de variërende culturele context (cf. de verschillende soorten afhankelijk van de regio: sagopalm, kokosboom, ceder, eik bij de Germanen...), blijkt dus dat de identificatie van mensen met bomen en de prominente "aanwezigheid" van bomen bij overgangsrutuelen een wijdverspreid fenomeen is.

Hoewel deze boom-mens identificatie zeer belangrijk is voor de Asmat, is de relatie tussen mensen en bomen veel complexer dan loutere identificatie.

Die complexe relatie omvat:

- het belang en de speciale status van sagopalmen;
- koppensnellerij en voorouderverering;
- mythologie; het statuut van de sculpteur;
- en de houtsculptuur van de Asmat.

3.1. De Sagopalm

De identificatie tussen mensen en bomen gaat vooral op voor de sagopalm. Elke nieuwe, jonge sagopalm die in het woud wordt ontdekt, krijgt een nieuwe naam. Iets een naam geven is een manier om iets te "antropomorfiseren" of "vermenselijken". De sagopalm is echter niet zomaar een mens, hij wordt in het bijzonder met vrouwen en vrouwelijke krachten geassocieerd. Zoals een kind uit de buik van een vrouw wordt geboren, zo komen ook de sagolarven van de steenbokkever uit de stam te voorschijn. De relatie tussen sagopalm en vrouw wordt ook duidelijk in het

feit dat de stam van een bijzonder mooie sagopalm voor elk belangrijk ritueel wordt gekleed in een rok die bestaat uit dezelfde bladeren als deze die voor de vervaardiging van vrouwenrokken worden gebruikt. Op die manier wordt de boom getransformeerd in een vrouw. Eens de boom gekleed is, wordt ze "moederboom" van het feest genoemd.

In het ritueel waarbij een dergelijke boom wordt gekapt, wordt daarenboven voortdurend verwezen naar het doden van een vijand tijdens koppensnellerij (de boom wordt geveld en gekapt alsof het een getroffen vijand is) en strooptochten. Nadat de boom is geveld, wordt hij achtergelaten om de larven de kans te geven zich te ontwikkelen. Wanneer de mannen na zes weken naar de moederboom terugkeren, vallen ze de boom opnieuw aan en hakken hem (haar) open om de sagowormen eruit te halen. Deze worden dan bewaard in een schaal, *an*, gemaakt van een blad uit het centrale deel van de kruin. De *an* wordt geïdentificeerd met een vagina.

De associatie met vruchtbaarheid en vitaliteit is hier duidelijk aanwezig, en is trouwens een veelvoorkomende gedachte in verband met bomen. Het ritueel kleden van een boom is bovendien niet beperkt tot de Asmat. In Bali wordt een kokosboom ritueel gekleed door een gehuwd koppel tijdens een ritueel dat bedoeld is om de gemeenschap nieuwe kracht te geven.

3.2. Koppensnellerij en voorouderverering

Naast de parallellen tussen mens en boom, zijn ideeën die gerelateerd zijn aan koppensnellerij een ander, zeer belangrijk thema in de boomsymboliek van de Asmat. Of dit was toch zeker het geval in het verleden. Koppensnellerij is door de Nederlandse overheid en missie sinds de jaren '50 met succes volledig onderdrukt. De twee thema's zijn zeer nauw met elkaar verweven, en het ene kan niet ten volle worden begrepen zonder eerst het andere aspect even onder de loep te nemen.

Om te weten waarover het eigenlijk gaat als men over koppensnellerij spreekt, is het belangrijk te beseffen dat dood voor de Asmat zeer belangrijk is, in die zin dat leven zonder die dood niet mogelijk is. Leven en dood zijn twee onafscheidbare aspecten van hetzelfde principe. Gesnelde koppen waren noodzakelijk voor het spirituele welzijn van de gemeenschap. Koppensnellen was noodzakelijk om de vitaliteit van de levenden te versterken door de levenskracht die bij de doden vrijkomt. Voor ons is dit zeer moeilijk te begrijpen. Men moet levenskracht zien als een vaste kosmische energie die zich verspreid en enkel kan herverdeeld worden. Veel culturen kennen een dergelijke "kosmische energie" (*nyama* in West-Afrika, *mana* in Melanesië, *chi* in Oosterse religies ...). Deze energie kan niet, tenzij met goddelijke interventie, bijgevoerd worden. Ze verschuift van dode naar levende objecten en omgekeerd. Het is in dit licht dat de overtuigingen van de Asmat moeten worden gezien. De Asmat geloven bovendien dat natuurlijke dood niet bestaat: elke dood is het gevolg van magie die een vijand op jou uitoefent. Vandaar dat wraaknemingen werden gezien als een noodzakelijke daad om het verstoorde evenwicht opnieuw te herstellen.

De links tussen bomen en koppensnellerij komt op verschillende manieren tot uiting. Vruchten worden, zoals eerder reeds vermeld, gezien als hoofden. Bijgevolg staan alle donkergekleurde, vooral vliegende dieren die vruchten eten symbool voor koppensnellers en koppensnellerij, zoals de zwarte koningskaketoe, de neushoornvogel, de vliegende vos en de zeepelikaan. Vroeger transformeerden Asmat mannen zich in een van deze dieren tijdens festiviteiten of koppensnellerijtochten door bijvoorbeeld witte veren in hun haar te steken om de neushoornvogel te imiteren. Een ander dier dat in het bijzonder met koppensnellerij wordt geassocieerd is de bidsprinkhaan, een op een wandelende tak gelijkend dier dat eruit ziet als een stuk hout dat

Sagopalm (Foto: Hans-Martin Koecher)

tot leven is gekomen. De bidsprinkhaan is een geliefd motief in de kunst van de Asmat en naburige volkeren zoals de Mimika, evenals de andere dieren die met koppensnellerij in verband worden gebracht. De reden waarom dit dier de Asmat zo aanspreekt is echter niet enkel omdat het op hout lijkt. De relatie met koppensnellerij wordt overduidelijk wanneer we weten dat het vrouwtje van de bidsprinkhaan het hoofd van het mannetje afbijt tijdens of onmiddellijk na de paring.

De meest duidelijke associatie tussen bomen en koppensnellerij is te zien tijdens het ritueel vellen van een boom. In het verleden werd dit vellen voorafgegaan door een ceremonie waarbij oudere mannen de namen van hun gesnelde vijanden riepen terwijl ze in de stam kapten. Tegenwoordig vallen mannen nog steeds de te vellen boom aan alsof het een vijand betreft.

Interessant om te vermelden is dat sommige bomen van de *Rhizophoraceae* familie die onder meer worden gebruikt voor het vervaardigen van *bis* palen (cf. volgend deel) een rood sap afscheiden wanneer ze gekapt worden. Dit sap wordt gezien als het bloed van de boom. Dit element kan uiteraard de associatie tussen het vellen van een boom en het doden van een vijand gedeeltelijk verklaren. De link tussen het rode sap van bepaalde bomen en bloed vinden we ook in andere culturen terug. De Ankave van de Golf provincie in Papua New Guinea bijvoorbeeld zien het sap van de vrucht van de rode pandanus (*Pandanus conoides*) als analoog aan menselijk bloed, in het bijzonder dat van vrouwen.

In het volgende en laatste deel van deze reeks zal verder worden ingegaan op de mythologie, het statuut van de sculpteur en de houtsculptuur van de Asmat als uitdrukking van deze mens-boom associatie.

SMIDT, D.

1993 Asmat Art. Woodcarvings of South-west New Guinea. New York: George Braziller, in association with Rijksmuseum voor Volkerkunde, Leiden.

- (1) In de Asmatregio zijn twee subspecies van de Metroxylon terug te vinden: rumphii en sagu. De sagopalm behoort tot de familie van de Arecaceae.
- (2) Donkergekleurde dieren lijken het best op de donkere huid van de Asmat.

Excursie en studiedagen

Excursie

'De populier, natuur, milieu en landschap'

Actie populierenland richt zich op de het bevorderen van de maatschappelijk verantwoorde aanplant van populier in Nederland en Vlaanderen door middel van publiek- en praktijkvoorlichting. De website 'www.populierenland.com' is de spil van Populierenland, maar wordt ondersteund door andere acties, zoals brochures, excursies, artikelen in vakbladen e.d. Actie populierenland is een initiatief van Stichting Populier.

Praktisch

Datum: 17 september 2003

Locatie:

Herberg De Schutskuil
Oude Grintweg 100, Oirschot, Nederland
(tussen Tilburg en Eindhoven)

Doel:

- Het overdragen van informatie over de rol van de populier voor ecologie en milieu
- Hoe kan hiervan gebruik worden gemaakt bij de aanleg en het beheer van (populieren)bossen?
- Presenteren van de brochure 'De populier: natuur, milieu en landschap'

Doelgroep:

Particuliere boscijdegenaren, gemeenten, boeren, terreinbeherende instanties e.d.

Kosten:

Gratis

Schoeisel:

Bij nat weer zijn laarzen aan te raden!

Maximum deelnemersaantal: 50

Aanmelden bij:

Stichting Populier
Postbus 253,
6700 AG Wageningen
e-mail: info@populierenland.com
tel: 0317/46 65 63
fax: 0317/41 02 47

Programma

- 13u00 – 13u30: Ontvangst met koffie/thee
- 13u30 – 14u00: Presentaties:
 - Opening en overhandiging brochure
 - Stichting Populier (J. Van Slycken)
 - De populier bij het Brabants Landschap
 - Het Brabants Landschap (E. Van Ingen)
- 14u00 – 16u00: Excursie in de terreinen van Het Brabants Landschap
- 16u00 – 16u30: Afsluiting met drankje

Studiedag 'Landbouw en milieu: duurzaam op weg?'

Datum: vrijdag 24 oktober 2003

Locatie: Vlaams Parlement

Organisatie:

landbouw- en leefmilieudiensten van het Vlaams Gewest

Deze studiedag wil de dialoog bevorderen over ontwikkelingskansen waar zowel landbouw als leefmilieu en natuur bij gebaat zijn. Landbouw heeft de laatste jaren moeilijke tijden gekend. De druk op landbouwers werd opgevoerd door de opeenvolgende voedselcrisisen, het moeizaam herstel van het vertrouwen van de consument en het zoeken naar alternatieven om zich economisch staande te houden in de snel veranderende Europese en mondiale context.

Een snelle omschakeling naar meer milieuvriendelijke landbouwmethoden is geen evidentie in het licht van de smalle economische marge. Nochtans worden steeds meer boeren gevoelig voor het feit dat natuur en landbouw communicerende vaten zijn met een sterke onderlinge wisselwerking: dit blijkt o.a. uit een toenemende aandacht voor erosiebestrijding, het inzetten van natuurlijke vijanden,

het toepassen van groenbedekking ... Het invoeren van dergelijke vernieuwende technieken en dit ook financieel leefbaar houden, vraagt evenwel tijd en geleidelijkheid.

Landbouw vrijwaart aanzienlijke delen van de resterende open ruimte in Vlaanderen. Deze agrarische ruimten hebben een drievoudig maatschappelijk belang. Vooreerst heeft door de eeuwen heen het ingrijpen van de boer op zijn omgeving het ontstaan gegeven aan unieke cultuurlandschappen. Niet minder dan historische monumenten of natuurgebieden behoren zij tot ons aller collectief erfgoed. Verder zijn deze landschappen ook waardevol omwille van hun intrinsieke natuurwaarde, hoe gehavend ze momenteel ook zijn door de nasleep van de naoorlogse landbouwpolitiek. Hun essentiële waarde blijft echter gesitueerd in hun geschiktheid voor voedselproductie. Verschillende belangen, zowel van landbouwzijde als vanuit leefmilieu, zouden hier kunnen samentreffen : enerzijds een duurzame en meer milieuvriendelijke productiewijze en anderzijds het veiligstellen van de lokale voedselvoorziening voor de komende generaties, iets wat tegelijkertijd een mondiaal begrepen milieuzorg ten goede komt.

Op de complexiteit van deze problematiek, op de reeds geleverde inspanningen, maar ook op de verdere kansen en actuele hindernissen wil de studiedag nader ingaan.

Het gedetailleerde programma kan je opvragen bij:

Cel NME&I (AMINAL)
Rosine Van Oost of Ilse Rottiers
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
tel: 02/553 82 37 of 39
fax: 02/553 80 25

Henry Ford Conservation Grants 2003

Voor de 21ste keer op rij organiseert Ford Motor Company de "Henry Ford Conservation Grants". Ford viert dit jaar bovendien zijn honderdste verjaardag.

Net zoals bij de vorige edities wil Ford met deze Grants ondersteuning bieden aan maatschappelijk interessante initiatieven in één van de volgende categorieën:

- Natuur
- Cultureel erfgoed (in de ruime zin)
- Technologieën voor milieubescherming
- Jeugdprojecten (ondernomen voor één van deze domeinen door jongeren niet ouder dan 18 jaar)

Deze categorieën kunnen breed en origineel geïnterpreteerd worden. De projectindieners maken kans om een deel van het project gefinancierd te zien! Let wel: het project moet reeds voor 75% voltooid zijn. Opnieuw kan in totaal € 29.747,22 (Bef 1.200.000) worden verdeeld voor België (met een maximum van € 7.436,81 of Bef 300.000 per project).

Bij de beoordeling van de projecten zal de jury rekening houden met vijf factoren: bruikbaarheid en praktische toepassing, toewijding, financiële behoefte, originaliteit en aantrekkelijkheid. Verder zal ze ook kijken naar het multiplicatoreffect, de draagwijdte en impact op de lokale samenleving alsook de partners waarop gesteund wordt.

Vanaf dit jaar zorgt Creative Communication voor de coördinatie van deze wedstrijd in België en Luxemburg. Vanaf 15 september 2003 kunnen de kandidaten inloggen op onze website www.ford2003grants.be. De inschrijvingen lopen van 15 september 2003 tot 10 november 2003. De prijsuitreiking is gepland voor eind januari 2004.

Meer informatie:

Inge De Clerck, Creative Communication,
Tolstraat 16, B-2000 Antwerpen (tel: 03/248 73 62 - info@creativecommunication.be)